

การพัฒนากระบวนการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน
DEVELOPMENT OF STUDENT ACTIVITY PROMOTION SYSTEM
IN COMMUNITY COLLEGES

จารวี โกมลดิษฐ์¹
Charawi Komondit¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน 2) ทดลองใช้ระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนและ 3) ประเมินการทดลองใช้และปรับปรุงระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยชุมชนโดยดำเนินการแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ประกอบด้วยวิธีวิจัย 3 ขั้นตอนคือขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนโดยการวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารและสำรวจการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาโดยวิธีวิจัยเชิงสำรวจเพื่อร่างระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการศึกษาความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติโดยการยืนยันฉันทามติโดยสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ที่รับผิดชอบงานกิจกรรมนักศึกษาโดยเลือกประเด็นที่ผู้ตอบเห็นด้วยตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไปมาสร้างเป็นระบบขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้ระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนโดยนาระบบที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 ไปทดลองใช้ในวิทยาลัยชุมชนสระแก้วเป็นระยะเวลา 4 เดือนขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลการทดลองใช้และปรับปรุงระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาโดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปป์และนำผลการประเมินมาปรับปรุงระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษา

ผลการวิจัยพบว่าระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนมีองค์ประกอบของระบบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยนำเข้าประกอบด้วยนโยบายการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาคุณการที่เกี่ยวข้องกับระบบฯ แผนการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาแผนการจัดกิจกรรมนักศึกษางบประมาณวัสดุ-อุปกรณ์สถานที่จัดกิจกรรม 2) ด้านกระบวนการประกอบด้วยหน้าที่ของผู้อำนวยการหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษาและการจัดกิจกรรมของนักศึกษา 3) ด้านผลผลิตนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนมีคุณสมบัติสอดคล้องกับปรัชญาของวิทยาลัยชุมชนและกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาและการป้อนกลับ 4) การนำผลการประเมินไปปรับปรุงปัจจัยนำเข้าและกระบวนการเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีขึ้นการทดลองใช้ระบบฯ ทั้ง 4 องค์ประกอบมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินและนำมาปรับปรุงให้ได้ระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาที่มีความเหมาะสมกับวิทยาลัยชุมชน

คำสำคัญ: ระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษา การพัฒนาระบบการส่งเสริม การประเมินแบบชิปป์ กิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน นักศึกษาวิทยาลัยชุมชน

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ABSTRACT

The objective of this research were (1) To development of student activity promotion system in Community Colleges (2) To try out student activity promotion system in community colleges and (3) To assess of the try out student activity promotion system. The research methodology was research and development as divided into 3 steps as follows: (1) The development of student activity promotion system (2) The implement of the try out student activity promotion system (3) The assessment of the try out student activity promotion system and the improvement and modification of the development of student activity promotion system

The research results showed that the development of student activity promotion system in community colleges had four elements consisting of: (1) Input was the policy of student activity promotion, concerning personnel, plan of the development of student activity, plan of student activity, students, materials – equipment, place for student activities, organization of student activities, (2) Process were included of the director duties, the student activity promotion committee, the function of student activity advisors and the action of student activities. (3) Output were the students of community colleges were qualified of accord with the community college of philosophy and standard framework of qualification in the level institution of education and (4) Feedback was the outcome of the assessment for considering the development of input and process for higher quality output. As for the student activity promotion system assessment, all four elements met the evaluation criterion. The system revision results lead to a suitable of student activity promotion system for the community colleges.

Keywords: System to promotion of student activities, System development of promotion, CIPP Model, The student activities, Community college, The student of community college

บทนำ

วิทยาลัยชุมชนเป็นสถาบันอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาภายใต้การกำกับดูแลของสำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่ให้บริการการศึกษาระดับสูงและระยะสั้นแก่ชุมชนที่วิทยาลัยตั้งอยู่ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพรวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาอาชีพคุณภาพชีวิตเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนซึ่งมีหลักในการดำเนินงาน 3 ประการคือให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนจัดการศึกษาตามความต้องการของประชาชนและบูรณาการการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดมุ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษา“ของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน”เพื่อเป็นทางเลือกในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสำหรับประชาชนบนพื้นฐานที่เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีและสามารถพัฒนาได้ถึงจุดสูงสุดถ้าให้โอกาสเรียนหนังสือ (เสริมศักดิ์วิศาลาภรณ์, 2537) ส่วนวิทยาลัยชุมชนสร้างโอกาสทาง

การศึกษาให้กับประชาชนทุกระดับชั้นและถือเป็นเจตนารมณ์สำคัญที่สุด “วิทยาลัยชุมชน” จึงเป็นหนึ่งในนโยบายการศึกษาของรัฐบาลในปี พ.ศ. 2544 ซึ่งจัดให้มีวิทยาลัยชุมชนโดยเฉพาะในจังหวัดที่ยังขาดแคลนสถาบันอุดมศึกษา (สำนักงานบริหารวิทยาลัยชุมชน, 2552)

นอกจากการจัดหลักสูตรด้านการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและโอกาสทางการศึกษาทางวิชาการและวิชาชีพวิทยาลัยชุมชนได้ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมนักศึกษาซึ่งเป็นกิจกรรมนอกหลักสูตรที่นักศึกษาจัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ทั้งนี้กิจกรรมนักศึกษามีหลายประเภทเช่นกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการเป็นต้นการจัดกิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาโดยหลักการทั่วไปมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาร่างกายจิตใจอารมณ์ในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขทำให้นักศึกษาของสถาบันใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และนักศึกษาสามารถที่จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาไปประยุกต์ใช้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเองและสังคมต่อไป (สำเนาฯจรศิลป์, 2538)

ด้วยความหลากหลายของหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนความหลากหลายของกลุ่มผู้เรียนทั้งด้านอายุและด้านการประกอบอาชีพของผู้เรียนทั้งนี้จากการลงพื้นที่ภาคสนามของผู้วิจัยพบว่า มีนักศึกษาในวิทยาลัยชุมชนส่วนใหญ่ทำงานระหว่างที่ศึกษาโดยใช้วันหยุดงานมาเรียน (วันเสาร์-วันอาทิตย์) นอกจากนี้การจัดศูนย์การศึกษาที่ครอบคลุมพื้นที่หลายแห่งในจังหวัดการกระจายศูนย์การเรียนอย่างทั่วถึงเพื่อให้เข้าถึงแหล่งชุมชนเป็นการตอบสนองและสร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษาของนักศึกษาในชุมชนทุกระดับซึ่งถือว่าเป็นการบริหารจัดการด้านการศึกษาเพื่อชุมชนอย่างแท้จริงอย่างไรก็ตามด้านกิจกรรมนักศึกษาของวิทยาลัยชุมชนเกิดปัญหาอุปสรรคในหลายด้านเช่นกันได้แก่นักศึกษาไม่มีเวลาสำหรับทำกิจกรรมนักศึกษาร่วมกับวิทยาลัยการขาดการมีส่วนร่วมขาดความสนใจในการเข้าร่วมหรือทำงานด้านกิจกรรมของนักศึกษาทำให้อีกิจกรรมนักศึกษาเกิดจากกลุ่มนักศึกษาส่วนน้อยที่ร่วมกันจัดกิจกรรมนักศึกษาขึ้นด้วยความสมัครใจและเห็นคุณค่าของกิจกรรมนักศึกษาขาดจัดการเพื่อให้เกิดการรวมศูนย์อย่างเหมาะสมการขาดแคลนสถานที่สำหรับเป็นหน่วยกลางในการจัดกิจกรรมนักศึกษาการขาดศูนย์ประสานงานการจัดกิจกรรมนักศึกษาได้รับงบประมาณในการจัดกิจกรรมนักศึกษาที่ค่อนข้างจำกัดตลอดจนบุคลากรของวิทยาลัยชุมชนมีค่อนข้างน้อยจึงได้มอบหมายอาจารย์ของวิทยาลัยชุมชนที่รับผิดชอบงานด้านกิจกรรมนักศึกษารับผิดชอบซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นอาจารย์กลุ่มงานด้านกิจการนักศึกษา (จากการสัมภาษณ์หัวหน้ากลุ่มงานด้านกิจการนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2554 การประชุมเชิงสัมมนาเรื่องการบริหารกิจการนักศึกษา ณ โรงแรมแม่น้ำริเวอร์ไซด์ กรุงเทพมหานคร)

ผู้วิจัยเห็นว่าวิทยาลัยชุมชนเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ยังไม่มีระบบที่ชัดเจนและไม่ได้ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาตามตัวบ่งชี้ที่ 3.2 ระบบและกลไกการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาและปัญหาที่พบส่วนใหญ่ได้แก่นักศึกษามีเวลาค่อนข้างจำกัดทำให้นักศึกษาไม่มีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาคณาจารย์ไม่เพียงพอขาดแคลนสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมนักศึกษาวิสตုอุปกรณ์และงบประมาณไม่เพียงพอทั้งนี้ปัญหาต่างๆควรดำเนินการแก้ไขอย่างเป็นระบบโดยการพัฒนาระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาตามคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระบบและกลไกการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาตัวบ่งชี้ที่ 3.2 เพื่อให้การจัดกิจกรรมนักศึกษาสอดคล้องหรือตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักศึกษาและเกิดประโยชน์ต่อนักศึกษาในภาพรวมอันจะ

เป็นประโยชน์ต่อวิทยาลัยชุมชนทุกแห่งที่สามารถนำระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาไปใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาและการพัฒนานักศึกษาของวิทยาลัยชุมชนให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านสติปัญญาสังคม อารมณ์ร่างกายและจิตใจตลอดจนนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองครอบครัวชุมชน สังคมและประเทศชาติต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยชุมชน
2. เพื่อทดลองใช้ระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยชุมชน
3. เพื่อประเมินผลการทดลองใช้และปรับปรุงระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ประกอบด้วยวิธีการวิจัย 3 ขั้นตอนดังนี้คือ

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

1.1) การวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนแนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาแนวคิดทฤษฎีการบริหารการทำงานเป็นทีมหลักธรรมาภิบาล หลักการมีส่วนร่วมและทฤษฎีภาวะผู้นำเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน

1.2) สสำรวจสภาพและปัญหาของการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยชุมชนทั้ง 20 แห่งทั่วประเทศ โดยการวิจัยเชิงสำรวจประชากรได้แก่หัวหน้ากลุ่มงานบริการและกิจการนักศึกษาทั้งสิ้นรวม 20 แห่งเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามโดยผู้วิจัยได้สร้างสภาพและปัญหาของกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในการยกร่างระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาเพื่อใช้ประกอบการสนทนากลุ่ม

1.3) การสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อพิจารณาร่างระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่านเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของร่างระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนและผู้วิจัยสรุปผลที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการจัดสนทนากลุ่มเพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา มาปรับปรุงระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนเพื่อนำผลที่ได้ไปทำการศึกษาความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติโดยการยืนยันค้นหามติ

1.4) การศึกษาความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาโดยการยืนยันค้นหามติเพื่อสำรวจความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มงานบริการและกิจการนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไปประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่หัวหน้ากลุ่มงานบริการและกิจการนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนทั้ง 20 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นโดยนำผลจากการจัดสนทนากลุ่ม มาจัดทำเป็นคำถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มงานบริการและกิจการนักศึกษาเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงและนำไปทดลองใช้

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้ระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาชุมชนโดยทดลองใช้ระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้วที่เป็นตัวแทนวิทยาลัยชุมชนทั่วประเทศไทยจำนวน 20 แห่งเพื่อให้ทราบว่าระบบมีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้จริง

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลการทดลองใช้และปรับปรุงระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในขั้นนี้เป็นแบบตรวจสอบรายการและแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมนักศึกษา 6 คนและนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้ว 451 คนรวมประชากรทั้งสิ้น 457 คนโดยทำการประเมินรูปแบบซิปป์ได้แก่ด้านบริบทด้านปัจจัยนำเข้าด้านกระบวนการและด้านผลผลิต

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยชุมชนผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยตามกรอบแนวคิดของทฤษฎีระบบ (Systems Theory) ของ Katz and Kahn (1978) มาประยุกต์ใช้สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนากระบวนการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนได้แก่

1.1 วิทยาลัยชุมชนปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาตามตัวบ่งชี้ที่ 3.2

1.2 การจัดกิจกรรมนักศึกษาของวิทยาลัยชุมชนเป็นกระบวนการพัฒนานักศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาและปรัชญาของวิทยาลัยชุมชนได้แก่ (1) นักศึกษาปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของวิทยาลัย (2) มีความรับผิดชอบทั้งการกระทำของตนเองและภาระหน้าที่ในการทำงาน (3) มีความเสียสละและทำงานเพื่อส่วนรวม (4) ช่วยทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ (5) มีปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์กับผู้ร่วมงาน (6) มีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน (7) นักศึกษาทำงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

2 องค์ประกอบของกระบวนการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนมีดังนี้

2.1 องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้าประกอบด้วย 1) นโยบายการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษา 2) บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษา 3) แผนการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา 4) แผนการจัดกิจกรรมนักศึกษา 5) ปฏิทินการจัดกิจกรรมนักศึกษาประจำปี 6) แผนการจัดกิจกรรมสร้างเครือข่ายพัฒนาคุณภาพภายในสถาบัน 7) ระเบียบข้อบังคับกิจกรรมนักศึกษา 8) สมุดบันทึกกิจกรรมนักศึกษา 9) นักศึกษา 10) งบประมาณ 11) วัสดุ-อุปกรณ์ 12) สถานที่จัดกิจกรรม 13) องค์กรกิจกรรมนักศึกษา

2.2 องค์ประกอบด้านกระบวนการประกอบด้วย 1) การดำเนินงานตามหน้าที่และข้อปฏิบัติของบุคลากรในระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาได้แก่หน้าที่ของผู้อำนวยการหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษาและการจัดกิจกรรมของนักศึกษา

2.3 องค์ประกอบด้านผลผลิตที่เกิดจากผลของการใช้ระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาประกอบด้วยวิทยาลัยชุมชนปฏิบัติตามเกณฑ์การประกันคุณภาพตามตัวบ่งชี้ที่ 3.2 นักศึกษาปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของวิทยาลัยมีความรับผิดชอบทั้งการกระทำของตนเองและภาระหน้าที่ในการทำงานมีความเสียสละและทำงานเพื่อส่วนรวมช่วยทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติมีปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์กับผู้ร่วมงานมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนและเกิดสำนักกิจกรรมและทำงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

2.4 องค์ประกอบด้านการป้อนกลับเป็นการนำผลการประเมินด้านผลผลิตไปใช้ประกอบการพิจารณาเพื่อปรับปรุงปัจจัยนำเข้าและกระบวนการของกระบวนการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีขึ้น

2. ผลการทดลองใช้ระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาของวิทยาลัยชุมชน

จากการเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลองใช้ระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น วิทยาลัยชุมชนมีการปรับปรุงงานการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาโดยมีการพัฒนาระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาที่ครอบคลุมด้านปัจจัยนำเข้ามีนโยบายในการนำระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษามาพัฒนาเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ขึ้นด้านกระบวนการบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาเห็นความสำคัญของระบบการส่งเสริมกิจกรรมฯ ได้เข้าร่วมรับฟังการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาและดำเนินการพัฒนาระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาฯ ตลอดจนมีส่วนร่วมกับการประเมินและการปรับปรุงระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนให้เหมาะสมกับบริบทของวิทยาลัยชุมชน

3. ผลการประเมินการทดลองใช้และการปรับปรุงระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยชุมชน

ผู้วิจัยทำการประเมินโดยใช้การประเมินรูปแบบชิปป์สรุปผลการประเมินดังนี้

3.1 ผู้บริหารได้กำหนดนโยบายให้ทุกหน่วยจัดการศึกษามีระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาและมีการกำหนดค่าน้ำหนักภาระงานหรือค่าตอบแทนให้อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษา

3.2 ผู้บริหารได้มีการกำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาโดยมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาและคำสั่งแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษา

3.3 การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษา ได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนดังนี้การดำเนินงานตามหน้าที่ของผู้อำนวยความสะดวกเกี่ยวกับระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาอยู่ในระดับมากการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาครบถ้วนอยู่ในระดับมากการดำเนินการตามหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษามีความครบถ้วนอยู่ในระดับมากและการจัดกิจกรรมนักศึกษาได้แก่การจัดกิจกรรมขององค์การนักศึกษาการจัดกิจกรรมวิชาการการจัดกิจกรรมกีฬากิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์การจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมการจัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมครบถ้วนอยู่ในระดับมาก

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบในการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนผู้วิจัยทำการอภิปรายผลการประเมินการทดลองใช้ระบบฯ โดยสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้านคือด้านบริบทด้านปัจจัยนำเข้าด้านกระบวนการด้านผลผลิตและการป้อนกลับดังนี้

1. ด้านบริบท (Context) พบว่าวิทยาลัยชุมชนได้ให้ความสำคัญต่อระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาครบถ้วนโดยผู้บริหารได้กำหนดนโยบายให้ทุกหน่วยจัดการศึกษามีระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาและมีการกำหนดค่าน้ำหนักภาระงานให้อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษาฯ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนานักศึกษา

2. ปัจจัยนำเข้า (Input) พบว่ามีการกำหนดบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษาแผนการจัดกิจกรรมนักศึกษาปฏิทินการจัดกิจกรรมนักศึกษาประจำปีแผนการจัดกิจกรรมการสร้างเครือข่ายพัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษาฯ เรียบข้อบังคับสมุดบันทึกกิจกรรมนักศึกษาและองค์กรกิจกรรมนักศึกษาฯ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการให้ความสำคัญกับระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาและได้ปฏิบัติตามระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษา

3. ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย

3.1 การปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการพบว่าผู้อำนวยการกำหนดนโยบายให้ทุกหน่วยจัดการศึกษานำระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาไปดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาสนับสนุนคณะกรรมการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาทั้งด้านบุคลากรงบประมาณวัสดุอุปกรณ์และการดำเนินงานและสร้างแรงจูงใจให้อาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งผู้อำนวยการได้ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติครบทุกประการในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการมีภาวะผู้นำจึงมีความรับผิดชอบอยู่ในระดับสูง

3.2 หน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาคือพัฒนาระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยชุมชนส่งเสริมให้นักศึกษาจัดกิจกรรมนักศึกษาจัดสัมมนาเพื่อให้ความรู้แก่อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาส่งเสริมให้ทำการประเมินผลการจัดกิจกรรมนักศึกษาทุกครั้งที่เกิดกิจกรรมและนำผลการประเมินไปปรับปรุงระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาโดยคณะกรรมการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างครบถ้วนทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาได้เห็นความสำคัญต่อการพัฒนาระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาและการจัดกิจกรรมนักศึกษา

3.3 การปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษาผลการประเมินความเห็นจากนักศึกษาพบว่า การดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลางและมากซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานด้านกิจกรรมนักศึกษา มีความตระหนักรู้ในหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา มีความรับผิดชอบ มีความเสียสละ มีความรักความเมตตา กรุณาต่อนักศึกษา

3.4 วิทยาลัยชุมชนมีองค์กรกิจกรรมนักศึกษาทั้ง 6 องค์กรประกอบด้วยองค์กรนักศึกษาชมรมกิจกรรมวิชาการชมรมกิจกรรมกีฬาชมรมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ชมรมกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมชมรมและชมรมกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมโดยวิทยาลัยชุมชนได้มีการเตรียมพร้อมในการจัดกิจกรรมนักศึกษาและการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาโดยกลุ่มงานบริการและกิจการนักศึกษาจะทำหน้าที่ประสานงานติดตามและให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยาลัยชุมชนเห็นความสำคัญของกิจกรรมนักศึกษาจึงได้มีการจัดตั้งองค์กรกิจกรรมทั้ง 6 องค์กรซึ่งมีอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษาเป็นที่ปรึกษาในทุกองค์กรกิจกรรม

4. ผลผลิต (Output) วิทยาลัยชุมชนได้มีการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา นอกจากนี้ผลผลิตจากการวิจัยระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนส่งผลให้นักศึกษามีคุณสมบัติสอดคล้องกับปรัชญาของวิทยาลัยชุมชนและกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของวิทยาลัยมีความรับผิดชอบ มีความเสียสละและทำงานเพื่อส่วนรวมมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนและเกิดสำนึกรักชุมชนทำให้การจัดกิจกรรมนักศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนานักศึกษามีความสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาทั้งนี้อาจเป็นเพราะระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาได้ช่วยพัฒนานักศึกษาจากการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา

5. การป้อนกลับ (Feedback) จากการประเมินผลทั้ง 4 ด้านประกอบด้วยบริบทปัจจัยนำเข้ากระบวนการและผลผลิตได้มีการนำผลการประเมินทั้งจากการประเมินบริบทและปัจจัยนำเข้าเป็นระยาระดับจากมีนโยบายการใช้ระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาและได้มีการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาผลการประเมินจากนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม

นักศึกษาเห็นว่าระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษามีความเหมาะสมกับวิทยาลัยชุมชนแต่ในความเห็นของนักศึกษายังพบว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรยังไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษาซึ่งงบประมาณที่เพียงพอเป็นสิ่งจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1) หน่วยงานที่กำกับดูแลวิทยาลัยชุมชนคือสำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชนและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควรนำระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาที่ได้จากการวิจัยมาสร้างคู่มือแจกจ่ายให้กับวิทยาลัยชุมชนต่างๆปัจจุบันวิทยาลัยชุมชนมี20แห่งทั่วประเทศไทย

2) สำนักงานบริหารวิทยาลัยชุมชนควรจัดประชุมสัมมนาเรื่องระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนให้กับผู้อำนวยการรองผู้อำนวยการและหัวหน้ากลุ่มงานบริการและกิจการนักศึกษาทั้ง20แห่งทั่วประเทศทุกปีเพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนเป็นมาตรฐานเดียวกัน

3) ควรการพัฒนากระบวนการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาที่สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่3.2ระบบและกลไกการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาตามคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อให้การจัดกิจกรรมนักศึกษาตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักศึกษา

ข้อเสนอแนะในการนำระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาไปใช้มีดังต่อไปนี้

1) การนำระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้วิทยาลัยชุมชนทุกแห่งมีระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษา

2) ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนมีความสำคัญต่อการสนับสนุนระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนซึ่งถ้าผู้บริหารเห็นความสำคัญของระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนและให้การสนับสนุนแล้วระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาจะสามารถดำเนินการได้อย่างจริงจังและมีการพัฒนาขับเคลื่อนระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ควรแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาในทุกวิทยาลัยและวิทยาลัยชุมชนควรทำความเข้าใจกับระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาอย่างถ่องแท้ก่อนนำระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาไปใช้

4) ควรจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาโดยให้บุคลากรของวิทยาลัยชุมชนที่เกี่ยวข้องทุกคนเข้าร่วมสัมมนาเพื่อให้เกิดความเข้าใจในระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนทั้งนี้การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการควรใช้ระยะเวลา2-3วัน

5) ควรประเมินผลการใช้ระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาทุกปีการศึกษาและนำผลการประเมินไปปรับปรุงให้ระบบมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษารูปแบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาในด้านอื่นๆเช่นการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรด้านกิจกรรมนักศึกษาและการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนโดยบูรณาการร่วมกับเครือข่ายชุมชนและศิษย์เก่า

2) การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนเมื่อมีการใช้ระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาไประยะหนึ่งจึงควรมีการวิจัยติดตามประเมินผลระบบการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาสำหรับวิทยาลัยชุมชนเพื่อค้นหาแนวทางแก้ไขและพัฒนาต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดีด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากท่านศาสตราจารย์ ดร.สำเนาวัชรศิลป์ และอาจารย์ ดร.บุญเรียง ขจรศิลป์ ซึ่งให้คำปรึกษาและคำแนะนำอย่างดียิ่งตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงวุฒิทุกท่านที่เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะขอขอบคุณ คุณศิริระพจน์ จรรย์วฤกษ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนสระแก้ว ดร.กวินทร์ พินจำรัส คุณอัญชัญ ฉิมมาอุย คุณเบญจวรรณ สุภารัตน์ คุณณรงค์ศักดิ์ พูลเงิน และคุณจිරวัฒน์ โกมลดิษฐ์ ที่ให้การสนับสนุนการช่วยเหลือและให้กำลังใจเสมอมาขอขอบคุณหัวหน้ากลุ่มงานบริการและกิจการนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนทั้ง 20 แห่งที่เสียเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถามซึ่งผู้มีพระคุณดังกล่าวทำให้เกิดกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนและทำคุณิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วง

เอกสารอ้างอิง

- การสัมภาษณ์หัวหน้ากลุ่มงานด้านกิจการนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน. (2554). การประชุมเชิงสัมมนา เรื่องการบริหารกิจการนักศึกษา ณ โรงแรมแม่น้ำริเวอร์ไซด์. เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2554 กรุงเทพมหานคร.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2537). เอกสารการสอนชุดวิชาทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 5 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี : พิมพ์ที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2548). การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับอนุปริญญาจากวิทยาลัยชุมชนปีการศึกษา 2547. กรุงเทพมหานคร.
- _____. (2548). แนวทางการบริหารการจัดการวิทยาลัยชุมชนปรับปรุงครั้งที่ 1.กรุงเทพมหานคร.
- _____. (2550). กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปีฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565).กรุงเทพมหานคร.
- _____. (2553). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน. (2552). นโยบายและแนวคิดเกี่ยวกับวิทยาลัยชุมชน. กรุงเทพมหานคร.
- สำเนาวัชรศิลป์. (2538). มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2: การพัฒนานักศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เกษมบัณฑิต.
- Cohen, J. M., and Uphoff, N.T. (1977).Rural development Participation: Concept and measures for project Design implementation and evaluation. Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.
- Katz, D and Kahn, R. L. (1978). The social psychology of organization.2nd ed. New York: McGraw-Hill.

Stufflebeam, D.L. (2003). The Cipp Model for Evaluation. Presented at the 2003 Annual Conference Of the Oregon Program Evaluators Network (OPEN). Portland, Oregon, USA.

Yukl, G. (1998). Leadership in Organizations. 4th ed. New York: Prentice-Hall, Inc.

Steers, R.M. (1977). Antecedents and outcomes of organizational commitment. Administrative Science Quarterly.

Vroom, V.H. (1964). Work and Motivation. Florida: Robert E. Krieger Publishing Co.